

Ecologische quickscan

Hertog Aalbrechtweg 1, Alkmaar

Toetsing in het kader van de Wet Natuurbescherming

Ecologische quickscan

Hertog Aalbrechtweg 1, Alkmaar

Opdrachtgever

Vaste Steen Projectontwikkeling B.V.

Auteur

Ing. V. Ronde

Conceptversie

08-05-2019

Definitieve versie

9-7-2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	6
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Ligging van het plangebied	4
1.3 Volledigheid onderzoek	5
2 Methode	6
3 Onderzoeksresultaten	7
3.1 Beschrijving aanwezige biotopen	7
3.2 Beschermde soorten	9
3.2.1 Flora	9
3.2.2 Vissen	9
3.2.3 Amfibieën	9
3.2.5 Vogels	9
3.2.6 Grondgebonden zoogdieren	11
3.2.7 Vleermuizen	11
4 Effectbeoordeling	12
4.1 Vogels	12
4.2 Grondgebonden zoogdieren	12
4.3 Vleermuizen	12
5 Beschermde natuurgebieden	14
5.1 Natura 2000	14
5.2 NNN en Weidevogelgebieden	15
5.3 Bijzondere beschermde houtopstanden	15
6 Conclusies en aanbevelingen	16
6.1 Beschermde gebieden:	16
6.2 Beschermde soorten:	16
6.3 Zorgplicht	18
Bijlage 1 Wetgeving	19
Bijlage 2 Bronnen	28

1 Inleiding

In opdracht van Vaste Steen Projectontwikkeling B.V. heeft Ecologisch Adviesbureau Ronde een ecologische quickscan uitgevoerd op een locatie aan de Hertog Aalbrechtweg 1 te Alkmaar. Deze quickscan is uitgevoerd in het kader van de Wet Natuurbescherming.

1.1 Aanleiding en doelstelling

De aanleiding voor de uitvoering van deze quickscan is de geplande sloop van de huidige bebouwing om op termijn appartementen te realiseren.

Het uitvoeren van een ecologische quickscan is noodzakelijk aangezien er door de sloop van de bebouwing mogelijk negatieve gevolgen kunnen optreden voor de mogelijk in het plangebied aanwezige (beschermde) flora- en fauna. Daarnaast kan het zijn dat de plannen negatieve effecten kunnen hebben op beschermde natuurgebieden.

Het doel van de quickscan is het in kaart brengen van de (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna en nabijgelegen natuurgebieden.

1.2 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Hertog Aalbrechtweg 1 te Alkmaar en bevindt zich tussen de Hertog Aalbrechtweg en treinstation Alkmaar Noord. Aan de zuidwestzijde bevindt zich een parkeerplaats ten behoeve van het treinstation en enkele aanliggende bedrijfsgebouwen. Aan de noordoostzijde ligt een smalle groenstrook tussen het spoor en het fietspad. In de directe omgeving zijn verschillende wegen, grote gebouwen (o.a. een school, een sportcentrum een flat en enkele bedrijfspanden), een sloot, enkele smalle groenstroken en heggen aanwezig.

Figuur 1 Ligging van het plangebied (rood omrand) aan de Hertog Aalbrechtweg 1 te Alkmaar.

1.3 Volledigheid onderzoek

Een quickscan is een momentopname en kan hierdoor slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de aan- of afwezigheid van soorten. Het kan voorkomen dat soorten niet worden waargenomen tijdens het veldbezoek. Door het moment van het veldbezoek zorgvuldig te plannen en aanvullend een literatuurstudie te doen tracht Ecologisch adviesbureau Ronde een zo compleet mogelijk beeld te geven van de in het plangebied voorkomende soorten.

Figuur 2 Het bedrijfspand gezien vanaf de voorzijde.

2 Methode

Hieronder wordt beschreven hoe soortenbescherming en gebiedsbescherming is onderzocht.

Soortenbescherming

De quickscan is opgebouwd uit een literatuurstudie en een veldbezoek.

Door middel van een literatuurstudie is onderzocht welke beschermde flora en fauna recentelijk in het plangebied en de directe omgeving is waargenomen. Hierbij is gebruikgemaakt van de NDFF ("© NDFF - quickscanhulp.nl 06-05-2020) en verschillende verspreidingsatlassen. Waarnemingen tot 1 km zijn hierbij meegenomen in de beoordeling.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 20 april 2020. Er is zoveel mogelijk concrete informatie (zichtwaarnemingen, geluidwaarnemingen, nesten en sporen) verzameld om de al dan niet aanwezige flora en fauna in kaart te brengen. Om een zo compleet mogelijk beeld van de situatie te verkrijgen zijn tijdens het veldbezoek ook de aanwezige biotopen beschreven.

Op basis van de aangetroffen flora en fauna, de biotopen en informatie uit de vakliteratuur over populaties in de omgeving, is per soortgroep een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van in ieder geval die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Gebiedsbescherming

Met behulp van verschillende websites is gekeken of het plangebied deel uitmaakt van een beschermd natuurgebied en of er beschermde natuurgebieden aanwezig zijn waar de plannen in het plangebied mogelijk effect op kunnen hebben.

Er is gebruik gemaakt van:

<https://noord-holland-extern.tercera-ro.nl/MapView/>

<https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-holland>

3 Onderzoekresultaten

3.1 Beschrijving aanwezige biotopen

Het plangebied bestaat uit bebouwing, bestrating, een boom en enkele lage struiken. De bebouwing betreft een bedrijfspand van Post NL en een stalen opslag. Het voorste gedeelte van het pand heeft twee verdiepingen. Daarachter bestaat het pand enkel uit een begane grond. De muren zijn grotendeels van baksteen. De bovenste delen bestaan uit betonplaten en aan de achterzijde en zijkanten zijn veel ramen aanwezig. In de bakstenen muren zijn open stootvoegen aanwezig en aan de voorzijde zijn onder de betonnen platen ruimtes zichtbaar. De daken van het pand zijn plat en de dakbedekking bestaat uit bitumen. De stalen overkapping bestaat uit metalen golfplaten en plat dak. De overkapping wordt gebruikt om karren met kratten te stallen.

Rondom het pand ligt bestrating met aan de zuidzijde enkele lage struiken en een boom. In de boom zijn geen gaten en nesten aanwezig. Tussen de bestrating groeien enkele planten zoals Herderstasje, Zachte ooievaarsbek, Heermoes en Paardenbloem.

Figuur 3 Open stootvoegen op verschillende hoogtes in het voorste deel van het bedrijfspand.

Figuur 4 Aan de voorzijde zijn ruimtes onder de betonnen wandbekleding aanwezig.

Figuur 5 De achterzijde bestaat enkel uit de begane grond. Naast het pand is bestrating aanwezig.

Figuur 6 Een enkele boom en lage struiken ten zuiden van het bedrijfspand.

Figuur 7 Het pand heeft platte daken.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Flora

Waargenomen soorten

In het plangebied is geen beschermde flora aangetroffen. In het verleden zijn op meer dan 1 km afstand van het plangebied Grote leeuwenklauw, Knolspirea en Stofzaad waargenomen.

Potentie plangebied

In het plangebied wordt vanwege ontbreken van geschikt biotoop geen beschermde flora verwacht.

3.2.2 Vissen

In het plangebied is geen water aanwezig. Het voorkomen van beschermde, niet vrijgestelde, vissen in het plangebied is hierdoor op voorhand uitgesloten.

3.2.3 Amfibieën

Waargenomen soorten

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen amfibieën aangetroffen. In het verleden zijn in de omgeving van het plangebied beschermde, niet vrijgestelde soorten aangetroffen. Het betreft Rugstreeppad. De Rugstreeppad komt voor in het zuiden van het plangebied gelegen natuurgebied Oudorperhout.

Potentie amfibieën

In het plangebied is geen voortplantingswater aanwezig voor amfibieën. Vanwege de dichte bestrating is er tevens geen geschikt landhabitat aanwezig.

Wanneer in het plangebied graafwerkzaamheden plaatsvinden of zand wordt opgebracht is het niet te verwachten dat Rugstreeppadden het gebied intrekken. Het plangebied ligt te geïsoleerd door bebouwing, wegen en de brede watergang “Hoornsevaart”.

3.2.5 Vogels

Waargenomen soorten

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende vogelsoorten waargenomen. Het betreft Stormmeeuw, Merel en Huismus (jaarrond beschermd). De aanwezige Huismussen zijn buiten het plangebied waargenomen in een heg op het perron van station Alkmaar Noord. Op het dak van het pand in het plangebied waren enkele paren Stormmeeuwen aanwezig.

In het verleden zijn in de omgeving van het plangebied verschillende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Het betreft Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk en Sperwer.

Potentie vogels met niet jaarrond beschermde nesten

In de boom en de lage struiken in het plangebied broeden mogelijk soorten van bos en struweel als Merel, Heggenmus en Winterkoning. Op het platte dak broeden mogelijk meeuwen als Stormmeeuw.

Potentie vogels met jaarrond beschermde nesten

In de ruimtes achter de betonnen platen aan de voorzijde van het gebouw broeden mogelijk Huismussen.

In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van roofvogels, uilen of soorten als Gierzwaluw aangetroffen of te verwachten. Geschikte bebouwing (met dakpannen op de daken of schuren) en grote bomen zijn afwezig. Daarnaast werden geen sporen (in de vorm van uitwerpselen, braakballen of nesten) gevonden.

Figuur 8 Een mannetje Huismus in een heg ten noorden van het plangebied.

Figuur 9 Op het dak aan de achterzijde van het bedrijfspand zijn Stormmeeuwen aanwezig.

3.2.6 Grondgebonden zoogdieren

Waargenomen soorten

Tijdens het veldbezoek is een Wezel waargenomen ten zuiden van het plangebied. De soort maakte gebruik van een strook gras en een heg.

In het verleden zijn in de omgeving van het plangebied verschillende beschermde, niet vrijgestelde grondgebonden zoogdieren waargenomen. Het betreft Wezel en Hermelijn.

Potentie zoogdieren

Het plangebied is geschikt voor enkele algemeen voorkomende muizensoorten en soorten als Egel.

Het plangebied is ongeschikt voor Hermelijn en Wezel vanwege het ontbreken van geschikt jachtgebied en voldoende dekking in de vorm van houtstapels, steenstapels, heggen en hoge vegetatie.

Figuur 10 Tijdens het veldbezoek liep een Wezel door het gras in de richting van de rode pijl en verdween vervolgens in de heg.

3.2.7 Vleermuizen

Waargenomen soorten

In de omgeving van het plangebied zijn in het verleden vier verschillende soorten vleermuizen aangetroffen. Het betreft Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis.

Potentie verblijvende vleermuizen

Vanwege de aanwezige open stootvoegen en holtes en spleten in de bebouwing zijn mogelijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig.

Potentie foerageergebied

Het plangebied is marginaal geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Potentie vliegroute

Vanwege de ligging en de vorm van het plangebied is uitgesloten dat het plangebied gebruikt kan worden als (onder deel van een) vliegroute.

4 Effectbeoordeling

4.1 Vogels

Aanwezige vogelnesten kunnen worden beschadigd of vernield tijdens de geplande werkzaamheden. Met name tijdens het verwijderen van aanwezige struiken en bomen (indien van toepassing) en de geplande werkzaamheden aan het dak.

Soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Activiteiten die nesten verstoren of vernielen dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden. Het broedseizoen loopt grofweg van 15 maart-15 augustus. De broedperiode varieert echter per soort en is tevens afhankelijk van het weer. Indien er buiten de genoemde periode vogels broedend aanwezig zijn dienen te werkzaamheden te worden uitgesteld.

Indien werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden dient voorafgaand aan de vestiging van broedvogels het plangebied ongeschikt gemaakt te worden. Tevens dient voorafgaand aan de werkzaamheden een scan plaats te vinden om uit te sluiten dat broedende vogels aanwezig zijn.

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Bij de sloop van de bebouwing kunnen mogelijk nesten van Huismus vernietigd worden. De nesten van Huismus zijn jaarrond beschermd. Het is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van deze soort uit te voeren.

Indien nesten van Huismus worden aangetroffen dienen vervangende en geschikte verblijfplaatsen te worden aangeboden in de vorm van tijdelijke compensatie en permanente compensatie. Daarnaast dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij tijdelijke compensatie en permanente compensatie in een activiteitenplan zijn uitgewerkt.

4.2 Grondgebonden zoogdieren

De tijdens het veldbezoek waargenomen Wezel maakt mogelijk gebruik van de heg ten zuiden van het plangebied als klein onderdeel van zijn leefomgeving. Er is in de omgeving meer en beter geschikt leefgebied aanwezig zoals verschillende groenstroken nabij sportcomplex Hoornse Vaart en langs de spoorweg. Er worden geen negatieve effecten verwacht op kleine marterachtigen als Wezel en Hermelijn ten gevolge van de plannen.

4.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Tijdens de sloop van de bebouwing zouden verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen vernield kunnen worden. Daarnaast zouden vleermuizen verwond of gedood kunnen worden. Het is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van gebouwbewonende soorten als Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatzvlieger.

Indien verblijven van vleermuizen worden aangetroffen dienen vervangende en geschikte verblijfplaatsen te worden aangeboden in de vorm van tijdelijke compensatie en permanente compensatie. Daarnaast dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij tijdelijke compensatie en permanente compensatie in een activiteitenplan zijn uitgewerkt.

Foerageergebied

Voor foeragerende vleermuizen wordt geen negatief effect verwacht. In de omgeving van het plangebied is voldoende vergelijkbaar en beter foerageergebied aanwezig. Foeragerende vleermuizen kunnen gemakkelijk uitwijken.

5 Beschermde natuurgebieden

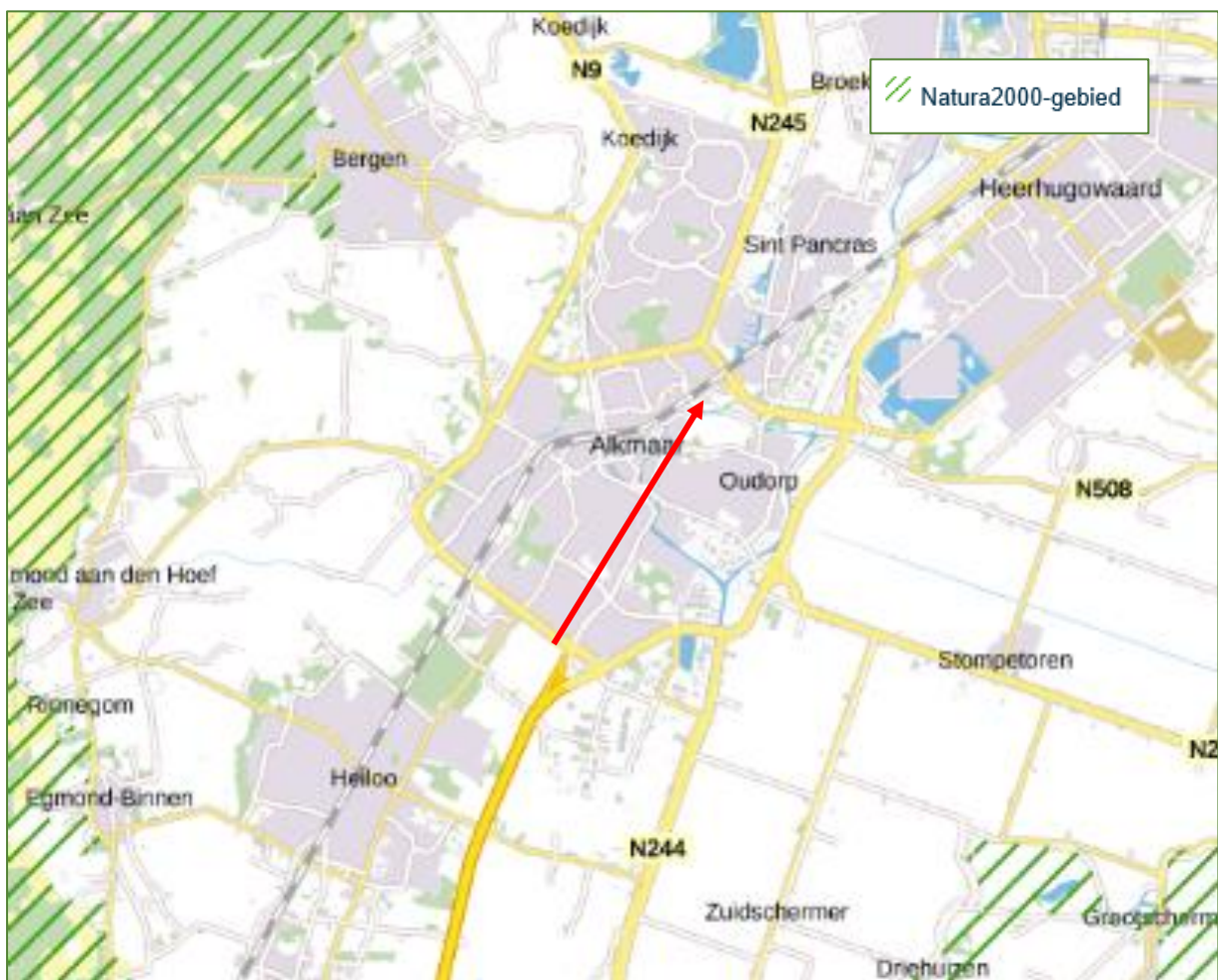
Naast soortbescherming kent de Wet Natuurbescherming ook gebiedsbeschermende wet- en regelgeving. Het betreft Natura 2000-gebieden, gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Provinciaal aangewezen 'Weidevogelleefgebieden' of 'Belangrijke weidevogelgebieden' en te behouden grootschalige houtopstanden.

In dit hoofdstuk staat beschreven welke beschermde natuurgebieden er in de omgeving aanwezig zijn, of het plangebied deel uitmaakt van een of meerdere van deze gebieden en of en negatieve effecten op deze gebieden zijn te verwachten als gevolg van de plannen.

5.1 Natura 2000

Het meest nabijgelegen Natura2000-gebied is het Noordhollands duinreservaat. Dit gebied ligt op circa 4,8 km van het plangebied. Vanwege de grote afstand en de geplande werkzaamheden worden geen negatieve effecten op dit gebied verwacht voor wat betreft licht, geluid en trillingen. Verdere toetsing naar dergelijke effecten is niet noodzakelijk.

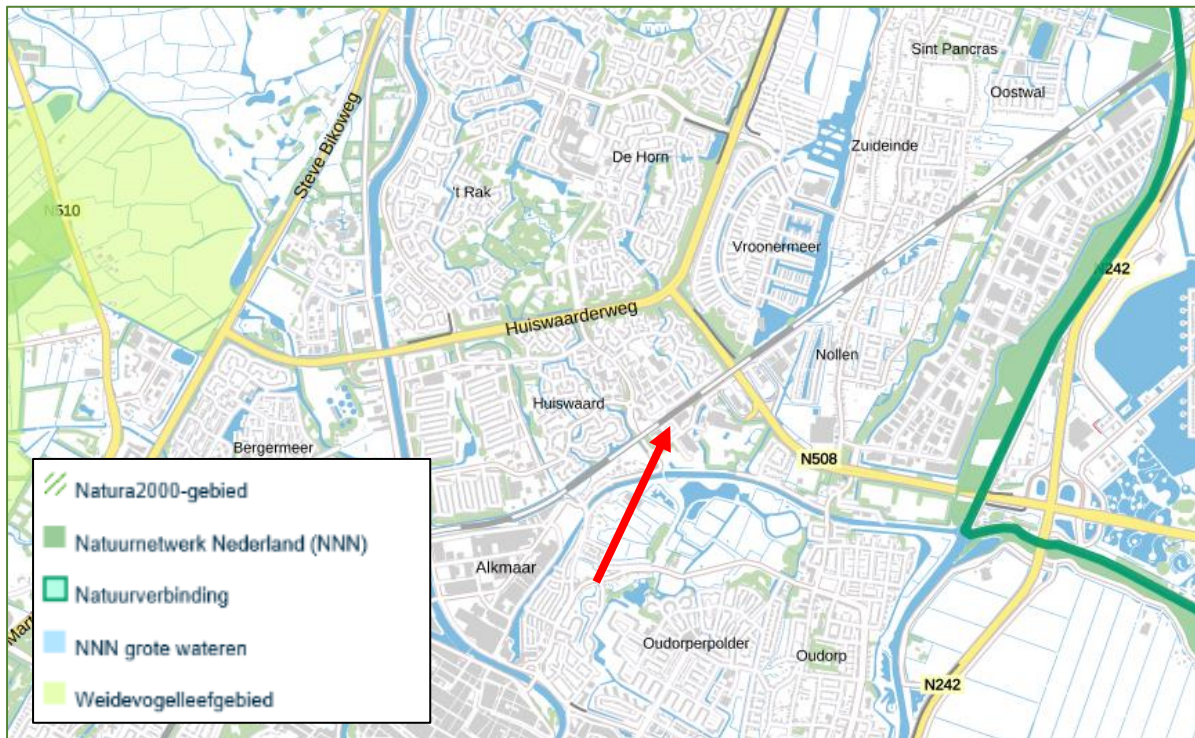
Bij de plannen is verhoging van stikstofemissie aan de orde. Om de effecten van de plannen op stikstofgevoelige habitattypen in natura 2000-gebieden in de omgeving inzichtelijk te maken wordt een Aerius-berekening aanbevolen.

Figuur 11 Ligging van het plangebied (bij rode pijl) ten opzichte van Natura 2000-gebied in de omgeving.

5.2 NNN en Weidevogelgebieden

Zoals te zien in Figuur 12 maakt het plangebied geen deel uit van het NNN netwerk en het Weidevogelleefgebied. Van de geplande werkzaamheden zijn geen negatieve effecten op het NNN netwerk en het Weidevogelleefgebied te verwachten. Een nadere toetsing is niet nodig.

Figuur 12 Ligging van het plangebied (bij rode pijl) ten opzichte van het NNN netwerk en beschermde weidevogelleefgebieden.

5.3 Bijzondere beschermde houtopstanden

Bij de geplande werkzaamheden worden geen buiten de (volgens de WNB bepaalde) bebouwde kom gelegen houtopstanden gekapt van meer dan 1000 m². Daarnaast worden er ook geen rijbeplantingen gekapt van meer dan 20 bomen. Er is in het plangebied dan ook geen spraken van een bijzonder beschermde houtopstand.

Er is geen overige natuurwetgeving bekend die van invloed kan zijn op de plannen.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Beschermde gebieden:

Gezien de aard van de ingreep, de reikwijdte daarvan en de locatie van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden is op voorhand vast te stellen dat er geen negatieve effecten zullen optreden in andere beschermde gebieden ten gevolge van licht, geluid en trillingen.

Door de toename van stikstofemissie door de plannen is een negatief effect op stikstofgevoelige habitattypen niet uit te sluiten. Door middel van een Aeries berekening kan de toename in stikstofemissie inzichtelijk gemaakt worden. Er wordt aanbevolen hierover vooroverleg te voeren met het bevoegd gezag, de Provincie Noord-Holland.

6.2 Beschermde soorten:

In het plangebied zijn beschermde soorten vogels, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen te verwachten. Per soortgroep wordt besproken welke soorten worden verwacht en of vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Vogels:

Binnen het plangebied kunnen broedvogels voorkomen. Om uit te sluiten dat nesten vernield of verstoord kunnen worden dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen (maart-augustus) plaats te vinden.

Indien werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden dient voorafgaand aan de vestiging van broedvogels het plangebied ongeschikt gemaakt te worden. Tevens dient voorafgaand aan de werkzaamheden een scan plaats te vinden om uit te sluiten dat broedende vogels aanwezig zijn.

Jaarrond beschermde nesten

In het plangebied kunnen jaarrond beschermde nesten van vogels voorkomen. Het gaat om nesten van Huismus. Aangezien mogelijk aanwezige nesten door de plannen vernietigd kunnen worden is vervolgonderzoek naar Huismus noodzakelijk.

Indien jaarrond beschermde nesten van deze soort aanwezig zijn dienen er alternatieve nesten of vervangend leefgebied te worden aangeboden. Daarnaast is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk waarbij compenserende maatregelen in een activiteitenplan worden beschreven.

Grondgebonden zoogdieren:

Er zijn enkel algemeen voorkomende, vrijgestelde soorten zoogdieren te verwachten binnen het plangebied. Vervolgonderzoek naar grondgebonden zoogdieren is niet nodig.

Vleermuizen:

In het plangebied kunnen verblijvende gebouwde bewonende soorten als Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis voorkomen. Vervolgonderzoek naar verblijvende vleermuizen is noodzakelijk.

Indien verblijven van vleermuizen worden aangetroffen dienen vervangende en geschikte verblijfplaatsen te worden aangeboden in de vorm van tijdelijke compensatie en permanente

compensatie. Daarnaast dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij tijdelijke compensatie en permanentie compensatie in een activiteitenplan zijn uitgewerkt.

Voor mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep. Aanwezige foeragerende vleermuizen kunnen tijdens de werkzaamheden gemakkelijk uitwijken.

6.3 Zorgplicht

De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving. De zorgplicht is opgenomen in artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming en luidt als volgt.

1

Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

2.

De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

3.

Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Om aan de zorgplicht te voldoen kunnen de volgende richtlijnen worden gehanteerd:

- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten;
- Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig worden gewerkt dat richting te behouden leefgebied van aanwezig fauna wordt gewerkt en dieren niet ingesloten raken en (meer) kans hebben te vluchten.
- Bij de bouwwerkzaamheden moet voorkomen worden dat 's nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt.

Bijlage 1 Wetgeving

Huidige natuurwetgeving

Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL).

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Soortbescherming

Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de HRL en soorten genoemd in de VRL.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie 0) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 1.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 1.

Vrijgestelde soorten per provincie. X= vrijgesteld, 1= vrijgesteld juli – september, 2= vrijgesteld 15 aug – 15 okt, 3= vrijgesteld mrt-april en juli t/m november 4= 15 aug t/m feb (bron: habitus.nl)

Soort ↓	Provincie →	Friesland	Groningen	Drenthe	Overijssel	Gelderland	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Flevoland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Aardmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bastaardkikker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bruine kikker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing		x	x	x			x		x	x	x		x
Dwergmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Egel		x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone bosspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hermelijn		x	x	x			x		x	x	x		x
Huisspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kleine watersalamander		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Meerkikker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ondergrondse woelmuis		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Ree		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter		x											(x4)
Tweekleurige bosspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Veldmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel		x	x	x			x		x	x	x		x
Wild zwijn												x	
Woelrat		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm													(x1)
Levendbarende hagedis													(x2)
Eekhoorn													(x3)

Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie 0) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie 0) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient een van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

- ♣ Ontheffing is nodig in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ Ontheffing is in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ Ontheffing is nodig ter bescherming van flora en fauna.

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

Soorten van de Habitatrichtlijn

- ♣ Ontheffing is nodig ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ Ontheffing is in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

- ♣ Ontheffing is nodig in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ Ontheffing is nodig ter voorkoming van schade of overlast.
- ♣ Ontheffing is nodig ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ Ontheffing is nodig ter beperking van de omvang van een populatie van dieren in het verband met veelvuldig veroorzaakte schade.
- ♣ Ontheffing is nodig ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden.
- ♣ Ontheffing is nodig in verband met bestendig beheer en onderhoud infrastructuur, waterwerken, land- en bosbouw etc.
- ♣ Ontheffing is nodig in het algemeen belang

Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'broedvogels met jaarrond beschermde nesten', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in principe jaarrond zijn beschermd met beschermingscategorie: 1 = soorten die ook buiten het broedseizoen het nest gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats; 2 = koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop; 3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing; 4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in staat zijn een nest te maken.
Buizerd	4	
Gierzwaluw	2	
Grote gele kwikstaart	3	
Havik	4	
Huismus	2	
Kerkuil	3	
Oehoe	3	
Ooievaar	3	
Ransuil	4	
Roek	2	
Slechtvalk	3	
Sperwer	4	
Steenuil	1	
Wespendief	4	
Zwarte wouw	4	

Voor soorten met jaarrond beschermde nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevingscheck' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermde nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschappelijke- of natuurwaarden.

Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<https://www.natura2000.nl/gebieden>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan uit een project en ook voor zogenaamde ‘andere handelingen’ in of rond een Natura 2000-gebied, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel ‘Habitattoets’ genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een ‘passende beoordeling’. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de ‘Habitattoets’ blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de ‘externe werking’. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura

2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Om de mate van stikstofvervuiling te volgen en te reguleren is de zogenaamde 'Programmatistische Aanpak Stikstof' (PAS) in werking getreden. Boven bepaalde 'drempelwaardes' kan een project vanwege neergeslagen stikstof meldings- of vergunning plichtig zijn.

Overige gebiedsbescherming

Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet: Ecologische Hoofdstructuur EHS

Via de Wet Ruimtelijke Ordening wordt het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS) planologisch beschermd. Op grond van artikel 2.10.4 Barro geldt er een algemeen beschermingsregime voor EHS-gebieden. Dit algemene regime bestaat eruit dat er geen toestemming mag worden verleend aan activiteiten die per saldo leiden tot een significante aantasting van de zogenaamde 'wezenlijke kenmerken en waarden' of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Toestemming voor dergelijke activiteiten kan wel worden gekregen indien er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. In de provinciale verordening moet dit 'nee tenzij'-regime zo worden vastgelegd dat hieraan in alle bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen voor het afwijken van bestemmingsplannen wordt voldaan.

Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Houtopstanden

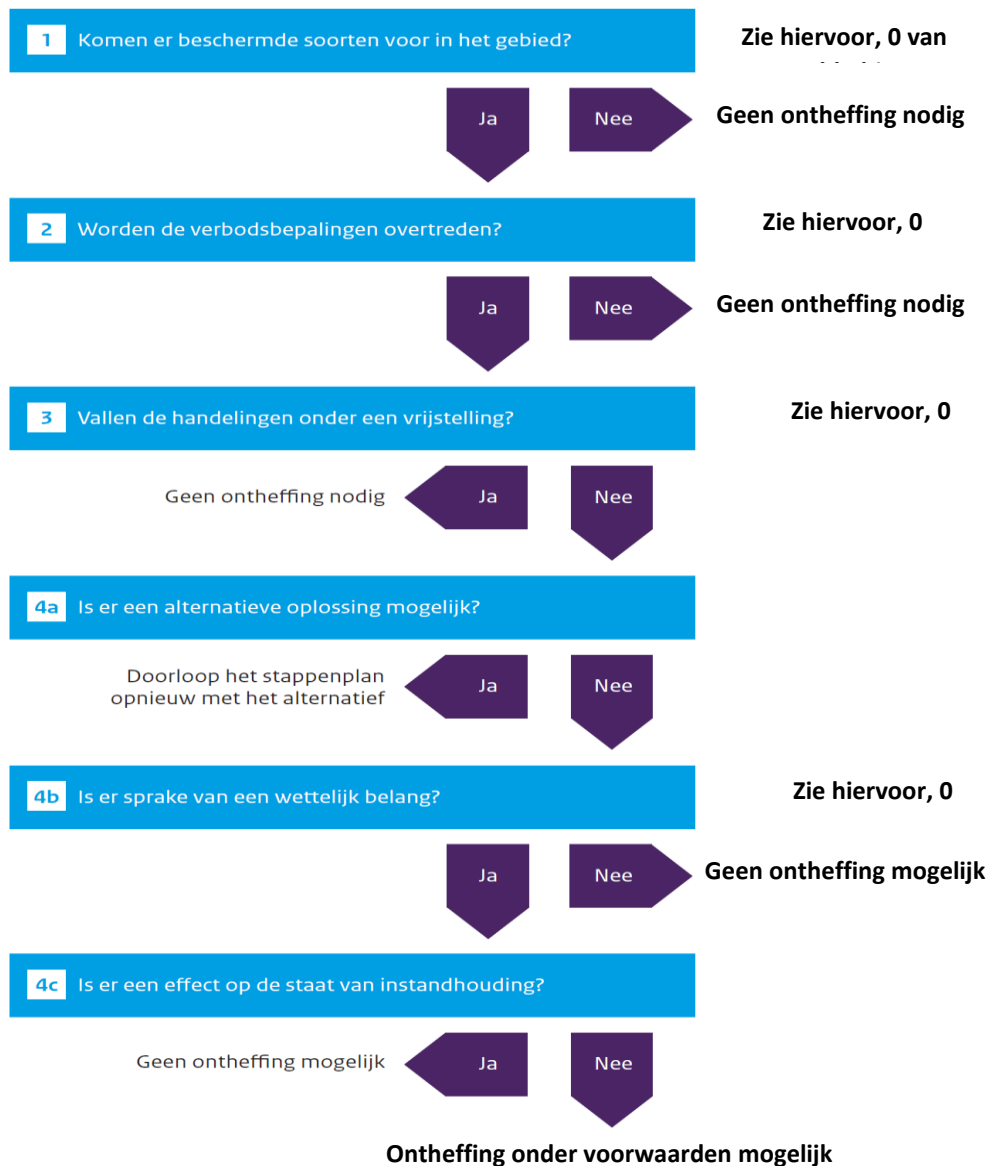
Houtopstanden groter dan 10 are of bomenrijen bestaand uit meer dan 20 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom, zijn beschermd. Men dient vergunning of ontheffing te verkrijgen indien dergelijke houtopstanden moeten worden gekapt of gerooid. In sommige gevallen is een herplantplicht aan de orde.

Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit de onderstaande figuur te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Stappenplan procedure ecologisch onderzoek en ontheffing

Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft voor het 'natuur' onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging of het stilleggen van werkzaamheden

Bijlage 2 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

- Bremer, A. van den, 2015. *Basisgids grassen*. KNNV, Zeist
- Herder, J.E., J. Kranenbarg, D.M. Hoozeboom, J. Hamers & K. Dekker (red) 2012. *Atlas van de Noord-Hollandse vissen*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting RAVON, Nijmegen
- Hoozeboom, D.M., F. Visbeen, J. Wondergem, W. Ruitenbeek (red.) 2014. *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Noordhollandse zoogdierstudiegroep (NOZOS), Alkmaar
- Huigen, P., R. Vogel, *Topografische inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland*. Vogelbescherming Nederland, Zeist
- Riet, B. van de, H. van der Goes, T. Baas, T (red) 2014. *Atlas van de Noord-Hollandse flora*. Landschap Noord-Holland, Heiloo
- Scharringa, K. (C.J.G.), Ruitenbeek, W & Zomerdijk, P.J. (red) (2010) *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*. Heiloo: Landschap Noord-Holland & samenwerkende vogelwerkgroepen Noord-Holland

Geraadpleegde websites

www.quickscanhulp.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.verspreidingsatlas.nl

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

<https://noord-holland-extern.tercera-ro.nl/MapView/MapViewer/>

www.habitus.nl/vrijgesteldesoorten